



נכתב על ידי הרב עקיבא משה סילבר

האם מותר לנקות בקבוק תינוק בשבת במים רותחים ולאחר מכן
למלאותו במים צוננים

יש בזה כמה נידונים ששייך לדון בהם.

הראשון יש לדון מצד שמבשל את שיירי הבקבוק כשמכניס לתוכו מים רתוחים

לנקותם אותם, ובכה"ג אם המים המלוכלכים צוננים והם מועטים ומתבשלים ע"י חום המים החמים אסור לבשלו, וכמבואר בשו"ע סי' שיח סי"א ובמשנ"ב ובבה"ל שם, ואף אם היה מקום לטעון דלא ניחא ליה מ"מ לכאורה יש כאן פסיק רישא וקי"ל דפס"ר דלא ניחא ליה אסור במקרה רגיל, ויש להוסיף עוד דאם הלכלוך הוא דבר גוש שלא התבשל (כגון אם נתגבשו שיירי תחליפי חלב ולא עברו קודם לכן תהליך בישול) בזה בכל גווני א"א להכניס רותחין אפילו אם הצונן מרובה דמ"מ הדבר הגושי מתבשל לכה"פ כדי קליפה (עי' במשנ"ב שם סקע"ח), אבל יכול להעביר המים מן המיחם לכלים אחרים בינתיים, או להוציא הגושים תחילה מן הכלי כדי שלא יהיו גושים בכלי ואחר כך להוסיף מים צוננים מרובים ואז יכול להכניס מים רותחים אם הם בשיעור מים שלא יגרמו למים הצוננים להגיע לחום שהיד סולדת בו (ואולי שייד לומר בזה עצה נוספת שאם יחד עם הלכלוך יש מים צוננים מרובים באופן שכשיכניס המים הרותחים מיד יתערבו בהם ויצאו מכלל יד סולדת א"כ לא יבשלו את הדבר הגושי ולכאורה כך צ"ל שהתערובת נעשית מיד דאם תאמר שתחילה הרותחים מבשלים לפני שמספיקים להתערב א"כ גם במים במים תחשוש שהרותחים מבשלים כדי קליפה קודם שמתערבים אם לא שנאמר דבמים במים לא שייד שיבשלו בלי שיתערבו דממ"נ אם מבשלים הרי הם נוגעים ואז גם מתערבים משא"כ כאן שמא יגעו הרותחים בדבר הגוש קודם שיגיעו להם הצוננים ונהי דיש בילה בלח אבל מנ"ל שברגע המגע הראשון וצל"ע).

וגם אם המים הצוננים כבר הורתחו פעם אחת אינו מתיר לחזור ולבשול דעכ"פ בנצטננו לגמרי קי"ל שאין לחזור ולבשול כמבואר בסי' שיח סט"ו ברמ"א, ולהחזו"א סי' לז סוף סקי"ג הוא ממנהגא וכן כתבו עוד כמה מפוסקי זמנינו, וכן בשעה"צ בסי"ב מבואר דיש מקילים בבישול אחר בישול אפי' בנצטנן לגמרי, אבל ברע"א על השו"ע סו"ס רנג ממשמע דהוא מדינא דדבר שנצטנן לגמרי אזיל ליה בישולו הראשון וכ"ה בתהל"ד סי' שיח סקי"ז.

עוד יש כאן נידון מצד שהכלי מתחמם מהמים הרותחים ולאחמ"כ כשמכניס מים צוננים הם מתחממים מהכלי אבל למעשה אין בזה חשש (אף אם נימא שהיה איזה מקום או צד לומר שיש כאן כלי ראשון באופן שהקילוח לשם היה ממיחם שהוא על האש, עי' חוט שני שבת פכ"ט עמ' קעו, ומ"מ בניד"ד שכבר פינה את הרותחים מהכלי ונשאר הכלי לבד עם כמה טיפות לא שייך בזה כלי ראשון על הכלי לבד רק מכח שקודם לכן היו כאן רותחים מקילוח כלי ראשון, ויש לציין בזה עוד דיש אחרונים שעוררו על מה שלפעמים כשמערה רותחין אפי' מכלי ראשון ומפנה אותם ונשארים טיפות בלבד ומצטננים לגמרי דין טיפות אלו כדין נצטננו לגמרי וכ"ש הכלי) שהרי הם מים מרובים שאינם מתבשלים כמבואר בסי' שיח סי"ב ובמשנ"ב שם סק"פ דאפי' במיחם שפינהו מע"ג האש ופינה ממנו המים מותר לתת לשם מים מרובים אם לא יבואו לשיעור חום שהיד סולדת בהם וכ"ש בניד"ד שכלי זה לא היה ע"ג האש וכ"ש שאין כאן חשש מצד שמערב כאן מים צוננים עם המים הרוחים שנשארו מהניקו שהרי הצוננים מרובים (עי' סי' שיח סי"ב ובבה"ל שם).

עוד יש כאן נידון נוסף שמחזק הכלי על ידי המים דהיינו מצרף אבל במשנ"ב שם סק"פ כתב דמיחם שפינה ממנו המים החמים אפי' הוא של מתכות מותר ליתן לתוכו המים כיון שאין מתכוון וגם אינו פסיק רישא (עי' עוד בה"ל סי' תקי ס"ג ד"ה אבל דההיתר הוא כשאין ס"ר וכ"כ עוד אחרונים עי' במשנ"א סי' שיח שם), ועכ"פ בניד"ד לא מיירי בכלי מתכות אלא בכלי פלסטיק (וע"ע לענין ריכוך כלי פלסטיק בשבט הלוי ח"ח סי' נז, חוט שני פכ"ט סעי' ד, הלכות שבת בשבת פ"ח הערה 23 בשם הגריש"א, אמנם בשבות יצחק פ"ב הביא בשמו שכאשר הריכוך ניכר לעין החמיר).

